

UZASADNIENIE

Pozwem z 29 września 2020 r. (...) Bank (...) spółka akcyjna w W. wniosła o zasądzenie od pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. (poprzednio (...) sp. z o.o., a następnie "E." sp. z o.o.) kwoty 6.000.259,32 zł z ograniczeniem odpowiedzialności do przysługującego jej prawa użytkowania wieczystego gruntu oraz budynków posadowionych na tym gruncie stanowiących odrębną od gruntu własność pozwanej spółki, dla których prowadzona jest księga wieczysta nr (...), na której ustanowiono umowną hipotekę kaucyjną jako zabezpieczenie wierzytelności powoda z umowy kredytowej zawartej z (...) sp. z o.o. w S., wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie od dnia wytoczenia powództwa, liczonymi według zmiennej stopy procentowej przewidzianej dla kredytów przeterminowanych i kredytów postawionych po upływie terminu wypowiedzenia w stan natychmiastowej wymagalności na cele gospodarcze i mieszkaniowe, określone w uchwale zarządu (...) S.A. obowiązującej w okresach, za które oprocentowanie jest naliczane, podawanej do wiadomości klientom w oddziałach (...), wynoszącej na dzień wniesienia pozwu 2% w stosunku rocznym. Powód wniosł ponadto o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powodowy bank wskazał, że zawarł z (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. umowę kredytu, która została zabezpieczona hipoteką kaucyjną do kwoty 21.000.000 zł na prawie wieczystego użytkowania gruntu oraz budynkach posadowionych na tym gruncie stanowiących odrębną od gruntu własność spółki (...) (obecnie (...) sp. z o.o.), dla których prowadzona jest księga wieczysta nr (...), wraz z cesją praw z polisy ubezpieczenia. (...) sp. z o.o., wobec którego ogłoszono upadłość obejmującą likwidację majątku, nie uregulował swoich zobowiązań wynikających z umowy, w związku z tym powód dochodzi należności zabezpieczonej hipoteką od dłużnika rzeczowego.

Postanowieniem z 21 czerwca 2021 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie na podstawie art. 69 § 1 k.p.c. ustanowił kuratora w osobie M. F. dla pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S..

W odpowiedzi na pozew kurator wniosł o oddalenie powództwa w całości i przyznanie od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Szczecinie wynagrodzenia w wysokości dopuszczalnej Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej oraz zwrot wydatków.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew kurator zakwestionował istnienie i wysokość dochodzonej przez powoda wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, podniósł zarzut częściowego spełnienia dochodzonego roszczenia przez dłużnika osobistego oraz przez syndyka masy upadłości dłużnika osobistego, jak również zarzut przedawnienia dochodzonego roszczenia w zakresie roszczeń odsetkowych. Nadto zarzucił, że powód dochodzi kwot z trzech umów kredytowych, jednakże nie udowodnił, a nawet nie sprecyzował z jakich tytułów i w jakiej wysokości dochodzi swoich roszczeń z tych tytułów. W odniesieniu do żądania odsetek od dochodzonej pozwem kwoty od dnia wniesienia pozwu kurator podniósł, że powód nie przedłożył uchwał zarządu (...) S.A. obowiązujących w okresach, za które oprocentowanie jest naliczane, podawanych do wiadomości klientom w oddziałach (...).

Powód odniósł się do zarzutów z odpowiedzi na pozew na rozprawie oraz w piśmie procesowym z 15 listopada 2021 r.

Po zapoznaniu się ze stanowiskiem powoda kurator podtrzymał dotychczasowe stanowisko nie wnosząc nic nowego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

30 maja 2007 r. (...) Bank (...) spółka akcyjna w W. (dalej (...)) zawarł z (...) sp. z o.o. w S. umowę kredytu w rachunku bieżącym nr (...) (...) w kwocie 2.000.000 zł.

Umowa ta została zastąpiona przez umowę zawartą 19 lipca 2007 r., zatytułowaną „Umowa nr (...) kredytu w formie limitu kredytowego wielocelowego”.

Splata wierzytelności z umowy kredytu nr (...) (...) z 30 maja 2007 r. została zabezpieczona m.in. hipoteką umowną kaucyjną w kwocie 3.000.000 zł, wpisaną na rzecz banku (...) S.A. do księgi wieczystej (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Szczecinie (numer hipoteki 3).

Nieruchomość gruntowa, dla której prowadzona jest księga wieczysta (...), stanowi własność Skarbu Państwa, użytkownikiem wieczystym gruntu oraz właścicielem budynku stanowiącego odrębną nieruchomość pozostawała (...) sp. z o.o. w S..

Fakty niesporne, nadto: umowa z 19.07.2007 r. (§ 34 pkt 6, § 34 pkt 7) karta 25 – 37

wydruk z elektronicznej księgi wieczystej karta 41 – 63v.

19 lipca 2007 r. (...) Bank (...) spółka akcyjna w W. (dalej (...)) zawarł z (...) sp. z o.o. w S. „**Umowę nr (...) kredytu w formie limitu kredytowego wielocelowego**”.

Zgodnie z § 1 umowy - na warunkach w niej określonych - Bank (...) udzielił spółce (...) kredytu w formie limitu kredytowego wielocelowego w kwocie 14.000.000 zł (§ 1 ust. 1). W ramach limitu (...) udzielił kredytobiorcy:

- kredytu w rachunku bieżącym, w walucie polskiej w wysokości 14,29 % limitu, tj. do kwoty 2.000.000 zł – na podstawie dyspozycji uruchomienia kredytu, składanej przez kredytobiorcę według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 (§ 1 ust. 2 pkt 1),
- kredytów obrotowych odnawialnych/nieodnawialnych, w walucie polskiej do wysokości 14,29% limitu, tj. do kwoty 2.000.000 zł - na podstawie dyspozycji realizacji płatności składanej przez kredytobiorcę według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 (§ 1 ust. 2 pkt 2),
- kredytu obrotowego nieodnawialnego, w walucie polskiej do wysokości 71,43 % limitu tj. do kwoty 10.000.000 zł, na spłatę pożyczki udzielonej kredytobiorcy przez spółkę (...) w S. na podstawie umowy z 21 marca 2006 r., zmienionej aneksem nr (...) z 25 września 2006 r., na podstawie dyspozycji uruchomienia kredytu składanej według wzoru stanowiącego załącznik nr 3, na sfinansowanie bieżących zobowiązań wynikających z wykonywanej działalności (§ 1 ust. 2 pkt 3),
- gwarancji bankowych w obrocie krajowym i zagranicznym, z zastrzeżeniem § 13 ust. 4, na podstawie zleceń udzielenia gwarancji, składanych według wzoru stanowiącego załącznik nr 4 i na podstawie szczegółowych informacji zawartych w tych zleceniach oraz na podstawie umów handlowych zawartych pomiędzy kredytobiorcą będącym zleceniodawcą gwarancji i beneficjentem gwarancji na warunkach określonych w umowie, do wysokości 14,29 % limitu, tj. do kwoty 2 000 000 zł (§ 1 ust. 2 pkt 4).

Limit udzielony został na okres od 19 lipca 2007 r. do 18 lipca 2010 r., okres wykorzystania limitu wyznaczono na 18 lipca 2010 r. (§ 2 ust. 1 i 3). (...) S.A. miał dokonać rozliczenia wykorzystanego limitu po upływie okresu wykorzystania limitu lub w dniu następującym po dniu złożenia przez kredytobiorcę pisemnego wypowiedzenia umowy (§ 2 ust. 7).

Bank miał postawić do dyspozycji kredytobiorcy środki pieniężne z tytułu udzielonego limitu 19 lipca 2007 r. z zastrzeżeniem § 34 ust. 3. (§ 3 ust. 1).

W § 15 ust. 1 umowy strony ustaliły, że oprocentowanie limitu ustalane jest w stosunku rocznym według stopy procentowej równej wysokości stawki referencyjnej powiększonej o marżę banku.

Kwota wykorzystanego kredytu w rachunku bieżącym, o którym mowa w § 1 ust. 2 pkt 1, jest oprocentowana według zmiennej/stałej stopy procentowej, o której mowa w ust. 1. Stawkę referencyjną stanowi stawka WIBOR 1M (oznaczający stopę procentową dla międzybankowych depozytów 1 - miesięcznych), dla miesięcznych okresów obrachunkowych, ustalana dla pierwszego okresu obrachunkowego według notowań na 2 (dwa) dni kalendarzowe poprzedzające dzień całkowitej lub częściowej wypłaty kredytu, a dla kolejnych okresów obrachunkowych na 2

(dwa) dni kalendarzowe poprzedzające rozpoczęcie danego okresu obrachunkowego. W przypadku braku notowań stawki WIBOR dla drugiego dnia, do wyliczenia stopy procentowej stosuje się odpowiednio notowania z dnia poprzedzającego, którym było prowadzone notowanie stawki WIBOR (§ 15 ust. 2).

Kwoty wykorzystanych kredytów obrotowych w rachunku kredytowym, o których mowa w § 1 ust. 2 pkt 2 i 3, są oprocentowane według zmiennej stopy procentowej, o której mowa w ust. 1. Stawkę referencyjną stanowi stawka, o której mowa w ust. 2 lub stawka LIBOR USD 1M/ (...) 1M (oznaczający stopę procentową dla międzybankowych depozytów 1 - miesięcznych), dla miesięcznych okresów obrachunkowych, ustalana dla pierwszego okresu obrachunkowego według notowań na 2 (dwa) dni kalendarzowe poprzedzające dzień całkowitej lub częściowej wypłaty kredytu, a dla kolejnych okresów obrachunkowych na 2 (dwa) dni kalendarzowe poprzedzające rozpoczęcie danego okresu obrachunkowego. W przypadku braku notowań stawki LIBOR USD/ (...) dla drugiego dnia, do wyliczenia stopy procentowej stosuje się odpowiednio notowania z dnia poprzedzającego, którym było prowadzone notowanie stawki LIBOR USD/ (...) (§ 15 ust. 3).

Odsetki od wykorzystanego kredytu, o którym mowa w § 1 ust. 2 pkt 1-3 naliczane są na bieżąco w okresach obrachunkowych według zasad określonych w § 15 (§ 16 ust.1). Stopa procentowa, każdym okresie obrachunkowym umownego okresu kredytowania jest stała (§ 16 ust.2).

Niespłacenie odsetek od kredytu, o którym mowa w § 1 ust. 2 pkt 1-3, w terminie, o którym mowa w § 16 ust. 3 i 4 powoduje, że od następnego dnia po upływie umownego terminu spłaty, zadłużenie z tytułu niespłaconych odsetek staje się wymagalne (...) (§ 22 ust. 1).

W § 23 ust. 1 umowy strony przewidziały, że niespłacenie kredytu, o którym mowa w § 1 ust. 2 pkt 1- 3 w terminie ustalonym w dyspozycji kredytobiorcy powoduje, że zadłużenie z tytułu niespłaconego kredytu staje się zadłużeniem przeterminowanym i wymagalnym.

W § 24 ust.1 umowy postanowiono, że w przypadku opóźnienia w spłacie zadłużenia, o którym mowa w § 22 ust. 1, z tytułu wykorzystanego limitu lub jego części, (...) pobierze odsetki od niespłaconej kwoty za okres od dnia, w którym powinna nastąpić spłata do dnia poprzedzającego dokonanie spłaty według stopy procentowej przewidzianej dla kredytów przeterminowanych i kredytów postawionych po upływie terminu wypowiedzenia w stan natychmiastowej wymagalności na cele gospodarcze i mieszkaniowe, określonej w uchwale Zarządu (...) SA obowiązującej w okresach, za które oprocentowanie jest naliczane, podawanej do wiadomości klientom w oddziałach (...) SA, niezależnie od innych form powiadomienia.

Zgodnie z § 24 ust. 2 w dniu zawarcia niniejszej umowy stopa procentowa, o której mowa w ust 1, wynosi 23% w stosunku rocznym. O każdej zmianie wysokości stopy procentowej, o której mowa w ust.1 w okresie obowiązywania niniejszej umowy, (...) powiadomi pisemnie lub w formie elektronicznej kredytobiorcę i inne osoby będące dłużnikiem (...) S.A. z tytułu zabezpieczenia wierzytelności (...) S.A. jeżeli umowa zabezpieczenia nie stanowi inaczej (§ 16 ust. 3).

W § 28 ust. 1 umowy - dotyczącym zabezpieczenia wierzytelności banku - zapisano z kolei, że spłatę wierzytelności związanych z wykorzystaniem limitu, o którym mowa w § 1 zabezpieczać będzie między innymi **hipoteka łączna kaucyjna do kwoty 21.000.000 zł** na:

a) nieruchomości położonej w miejscowości D. (działki gruntu nr (...)), dla której Sąd Rejonowy w Szczecinie Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych w P. prowadzi księgę wieczystą nr (...) (obecnie nr (...));

b) prawie wieczystego użytkowania gruntu (działka gruntu nr (...)) oraz na budynkach posadowionych na tym gruncie stanowiących odrębną od gruntu własność (...) sp. z o.o. z siedzibą w S., położonych w S. przy ul. (...), dla których Sąd Rejonowy w Szczecinie prowadzi księgę wieczystą nr (...) wraz z cesją praw z polisy ubezpieczenia.

W § 29 ust. 4 umowy strony przewidziały, że termin wypowiedzenia umowy przez (...) wynosi 30 dni, a w przypadku zagrożenia upadłością kredytobiorcy – 7 dni, licząc od dnia następującego po dniu doręczenia wypowiedzenia.

W § 34 pkt. 6 ustalono, że limit kredytowy obejmuje dotychczasowe zaangażowanie Banku wynikające z zawartej umowy kredytu na rachunku bieżącym nr (...) (...) z 30 maja 2007 r. w kwocie 2.000.000 zł.

W § 34 pkt. 7 ustalono natomiast, że niniejsza umowa z dniem otrzymania przez Bank pierwszej dyspozycji uruchomienia środków w ramach limitu, o której mowa w § 1 ust. 2 pkt 1 zastępuje umowę kredytu w rachunku bieżącym nr (...) (...) z 30 maja 2007 r. w kwocie 2.000.000 zł.

Umowa została zmieniona aneksem nr (...) zawartym 21 sierpnia 2007 r. w zakresie dodatkowego zabezpieczenia poprzez poręczenie na zasadach ogólnych przez A. R. oraz aneksem nr (...) zawartym 30 listopada 2007 r. w zakresie obsługi kredytu w związku z wdrożeniem zintegrowanego systemu informatycznego.

Dowód: umowa z 19.07.2007 r. z załącznikami karta 25 – 37,

aneksy nr (...) do umowy karta 37 – 40.

Nieruchomość gruntowa, dla której prowadzona jest księga wieczysta (...), stanowi własność Skarbu Państwa, użytkownikiem wieczystym gruntu oraz właścicielem budynku stanowiącego odrębną nieruchomość była (...) sp. z o.o. w S..

Po zawarciu umowy z 19 lipca 2007 r. wpisano w księdze wieczystej (...) hipotekę umowną kaucyjną (**numer hipoteki 4**, numer podstawy wpisu 16, 53) w kwocie 21.000.000 zł, na rzecz banku (...) S.A., stanowiącą zabezpieczenie spłaty wierzytelności wynikającej z kredytu udzielonego umową nr (...) z 19 lipca 2007 r.

Jako podstawę wpisu nr 16 w księdze wieczystej widnieje oświadczenie banku z 4 marca 2009 r.

W księdze wieczystej odnotowano również dane do wniosku: wpisu dokonano 31 lipca 2009 r. na wniosek złożony 8 maja 2009 r.

Dowód: wydruk z elektronicznej księgi wieczystej karta 41 – 63v.

Postanowieniem z 11 października 2010 r. wydanym w postępowaniu XII GU 81/10 Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie ogłosił upadłość (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. z możliwością zawarcia układu.

Dowód: postanowienie z 11.10.2010 r. karta 74.

W piśmie z 21 grudnia 2010 r. Bank (...) S.A. (doręczonym 3 stycznia 2011 r.) poinformował (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. o tym, że jako nabywca prawa użytkowania wieczystego nieruchomości, dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...), spółka ta stała się dłużnikiem rzeczowym Banku z uwagi na to, że nieruchomość ta jest obciążona hipoteką kaucyjną łączną do kwoty 21.000.000 zł zabezpieczającą zobowiązanie z tytułu umowy kredytu zawartej 19 lipca 2007 r. udzielonej spółce (...). W piśmie tym Bank poinformował też, że z uwagi na brak spłaty kredytu przez dłużnika głównego w terminie określonym w umowie, spółka (...) stała się dłużnikiem rzeczowym Banku zobowiązanym solidarnie wraz z dłużnikiem głównym do zapłaty z tytułu:

I. kredytu w rachunku bieżącym:

- 1) niespłaconego kapitału w kwocie 1.998.475,03 zł
- 2) odsetek zaległych na dzień 21.12.2010 r. włącznie w kwocie 180.390,61 zł
- 3) dalszych należnych odsetek naliczanych na bieżąco według zmiennej stopy procentowej wynoszącej na dzień 21.12.2010 r. - 20 % w stosunku rocznym

II. z tytułu kredytu obrotowego odnawialnego:

- 1) niespłaconego kapitału w kwocie 1.866.057 52 zł,
- 2) odsetek zaległych na dzień 21.12.2010 r. włącznie w kwocie 171 847,05 zł,
- 3) dalszych należnych odsetek naliczanych na bieżąco według zmiennej stopy procentowej wynoszącej na dzień 21.12.2010 r. - 20 % w stosunku rocznym,

III. z tytułu kredytu obrotowego nieodnawialnego:

- 1) niespłaconego kapitału w kwocie 9.722.555,86 zł,
- 1) odsetek zaległych na dzień 21.12.2010 r. włącznie w kwocie 905.028,78 zł,
- 2) dalszych należnych odsetek naliczanych na bieżąco według zmiennej stopy procentowej wynoszącej na dzień 21.12.2010 r. - 20 % w stosunku rocznym,
- 3) kosztów w kwocie 602,14 zł,

w terminie 7 dni, licząc od dnia doręczenia niniejszego wezwania, z ograniczeniem odpowiedzialności „ (...) sp. z o.o. do wartości prawa użytkowania wieczystego nieruchomości obciążonej hipotecznie.

W odpowiedzi na wezwanie do zapłaty spółka (...) w piśmie z 18 stycznia 2011 r. - nie kwestionując faktu nabycia nieruchomości obciążonej hipoteką na rzecz Banku - podniosła, że dłużnik główny spółka (...) posiada znaczny majątek wystarczający do zaspokojenia wierzyciela. W związku z tym zwróciła się do Banku, aby ten najpierw zaspokoił własne wierzytelności wobec dłużnika głównego bezpośrednio z majątku tego dłużnika. Wniosła także o wstrzymanie czynności przeciwko dłużnikowi rzeczowemu do czasu zaspokojenia wierzytelności Banku wobec spółki (...) w upadłości względnie do czasu uzyskania przez Bank pewności co do bezskuteczności egzekucji wobec dłużnika głównego.

Dowód: pismo z 21.12.2010 r. z potwierdzeniem odbioru karta 64 – 65,

pismo z 18.01.2011 r. karta 67.

W piśmie z 21 lutego 2011 r. (doręczonym 28 lutego 2011 r.) Bank (...) S.A. podtrzymał swoje stanowisko wyrażone w piśmie z 21 grudnia 2010 r. i skierował do spółki (...) ostateczne wezwanie do zapłaty w terminie 7 dni od doręczenia wezwania.

Dowód: pismo z 21.02.2011 r. z potwierdzeniem odbioru karta 68 - 69

Postanowieniem z 16 maja 2012 r. wydanym w postępowaniu XII GUP 23/10 Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie zmienił sposób prowadzenia postępowania upadłościowego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. w upadłości układowej na postępowanie obejmujące likwidację majątku upadłego.

Dowód: postanowienie z 16.05.2012 r. karta 74.

W piśmie z 11 lipca 2014 r. (doręczonym 17 lipca 2014 r.) Bank (...) S.A. wezwał do zapłaty spółkę (...) do zapłaty w terminie 7 dni kwoty 24.906.881,32 zł według stanu na 9 lipca 2014 r., w skład której wchodzi należności z tytułu kredytu w rachunku bieżącym, z tytułu kredytu obrotowego odnawialnego, kredytu obrotowego nieodnawialnego.

Bank poinformował, że należność powstała z uwagi na nieuregulowanie przez spółkę (...) umowy kredytu zawartej 19 lipca 2007 r. zabezpieczonego hipoteką umowną kaucyjną do kwoty 21.000.000 zł na nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...) (nieruchomość współobciążona KW nr (...)).

Dowód: pismo z 11.07.2014 r. z potwierdzeniem odbioru karta 70 – 71.

W piśmie z 4 lutego 2015 r. syndyk masy upadłości spółki (...) poinformował Bank (...) S.A., że dokonał sprzedaży prawa własności nieruchomości składającej się z zabudowanych działek gruntu nr (...) o obszarze 10,2279 ha, nr (...) o obszarze 1,0061 ha, niezabudowanej działki gruntu o nr (...) [są to nieruchomości, dla których Sąd Rejonowy w Szczecinie Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w P. prowadzi księgę wieczystą nr (...)].

1 lipca 2015 r. wykreślono hipotekę z księgi wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Szczecinie Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w P..

Fakt niesporny nadto, dowód: pismo z 4.02.2015 r. karta 76.

W piśmie z 16 marca 2015 r. (doręczonym 18 marca 2015 r.) Bank (...) S.A. wezwał spółkę (...) jako dłużnika rzeczowego do zapłaty w terminie 7 dni kwoty 24.000.000 zł pomimo tego, że wymagalne zadłużenie według stanu na 11 marca 2015 r. wynosi 26.132.646,01 zł, a w skład jego wchodzi należności z tytułu kredytu w rachunku bieżącym, z tytułu kredytu obrotowego odnawialnego, kredytu obrotowego nieodnawialnego.

Bank poinformował, że spółka (...) odpowiada z uwagi na brak uregulowania wymagalnych wierzytelności wynikających z umowy kredytu zawartej 19 lipca 2007 r., której zabezpieczenie stanowi hipoteka umowna kaucyjna do kwoty 3.000.000 zł, pierwotnie ustanowiona jako zabezpieczenie umowy kredytu w rachunku bieżącym z 30 maja 2007 r. w kwocie 2.000.000 zł, objętej następnie umową kredytu w formie limitu kredytowego wielocelowego z 19 lipca 2007 r. oraz hipoteka umowna kaucyjna do kwoty 21.000.000 zł, obie ustanowione na nieruchomości objętej KW nr (...).

Dowód: pismo z 16.03.2015 r. z potwierdzeniem odbioru karta 72 – 73v.

W piśmie z 21 września 2015 r. skierowanym do sędziego komisarza A. S. syndyk masy upadłości spółki (...) wskazał, że po doręczeniu zarzutów Banku (...) S.A. wobec oddzielnego planu podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...), syndyk wnosi o uwzględnienie w planie podziału przypadającej Bankowi kwoty 7.586.829,09 zł.

Dowód: pismo z 21.09.2015 r. z potwierdzeniem nadania karta 77.

Postanowieniem z 4 listopada 2015 r. sędziego komisarz w Sądzie Rejonowym Szczecin-Centrum w Szczecinie uwzględniając zarzuty Banku (...) S.A. zmienił oddzielny plan podziału z 3 lipca 2015 r. w ten sposób, że określił, iż wierzycielowi Bankowi (...) S.A. przypada z podziału kwota 7.586.829,09 zł.

Dowód: postanowienie z 4.11.2015 r. karta 78 - 79.

(...) sp. z o.o. z siedzibą w S. zmieniła nazwę na "E.". Zmiana nazwy została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego 16 grudnia 2015 r.

29 lipca 2015 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników "E." sp. z o.o. w S. podjęło uchwałę o otwarciu likwidacji spółki, ustanowiono likwidatora w osobie G. W.. W tej samej dacie podjęta została uchwała o rozwiązaniu spółki.

Uchwała została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego 16 grudnia 2015 r.

Dowód: odpis pełny z KRS, karta 86-89

15 stycznia 2016 r. (...) sp. z o.o. oraz "E." sp. z o.o. w likwidacji złożyły w formie aktu notarialnego oświadczenie, że 29 października 2010 r. zawarły umowę sprzedaży, mocą której spółka "E.", która nie była wówczas w likwidacji, sprzedała spółce (...) nieruchomości objęte księgą wieczystą nr (...). Oświadczyły też, że z uwagi na to, iż nieruchomość ta wpisana jest do rejestru zabytków Województwa (...), Gminie M. S. przysługiwało prawo pierwokupu nieruchomości, wobec czego na podstawie art. 599 § 2 k.c. taka sprzedaż dokonano bezwarunkowo jest nieważna. Stawiające oświadczyły, że wobec bezwzględnej nieważności zawartej 29 października 2010 r. umowy sprzedaży, spółka "E."

30 listopada 2015 r. wezwała spółkę (...) do zwrotu na jej rzecz użytkownika wieczystego gruntu oraz własności znajdujących się na nim budynków i budowli objętych księgą wieczystą nr (...) oraz że to spółka "E." w likwidacji jest użytkownikiem wieczystym gruntu i właścicielem znajdujących się na nim budynków i budowli. Strony zobowiązały się do rozliczenia wzajemnych wierzytelności wynikających z nieważności zawartej umowy sprzedaży, w szczególności zwrotu ceny sprzedaży, rozliczenia wszelkich zobowiązań wynikających z niezapłaconego podatku od nieruchomości wraz z kosztami postępowania egzekucyjnego, rozliczenia wszelkich zobowiązań wynikających z opłat za użytkowanie wieczyste.

Dowód: akt notarialny Rep. A (...) karta 80 – 82.

Do księgi wieczystej nr (...) jako użytkownik wieczysty gruntu oraz właściciel budynku stanowiącego odrębną nieruchomość wpisana została (...) sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w S..

Dowód: odpis z KW nr (...) karta 41 63v.

W piśmie z 9 września 2016 r. zatytułowanym „Zgłoszenie wierzytelności” (doręczonym 20 września 2016 r.) Bank (...) S.A. poinformował "E." sp. z o.o. w likwidacji, reprezentowaną przez likwidatora G. W., że w związku z likwidacją spółki zgłasza wierzytelność przysługującą mu od spółki "E." jako dłużnika rzeczowego.

W „zgłoszeniu wierzytelności” wskazano, że na prawie użytkowania wieczystego przysługującego spółce "E." (księgą wieczystą nr (...)) ustanowiona została hipoteka umowna kaucyjna do kwoty 3.000.000 zł pierwotnie ustanowiona jako zabezpieczenie umowy kredytu w rachunku bieżącym z 30 maja 2007 r. w kwocie 2.000.000 zł, objętej następnie umową kredytu w formie limitu kredytowego wielocelowego z 19 lipca 2007 r. oraz hipoteka umowna kaucyjna do kwoty 21.000.000 zł.

Bank poinformował, że wierzytelność banku na dzień 7 września 2016 r. wynosi łącznie 19.291.014,45 zł i w jej skład wchodzi należności z tytułu:

- kredytu w rachunku bieżącym, w tym należność główna w kwocie 882.556,15 zł
- kredytu obrotowego odnawialnego, w tym należność główna w kwocie 824.078,62 zł
- kredytu obrotowego nieodnawialnego, w tym należność główna w kwocie 4.293.624,55 zł.

Jednocześnie Bank wezwał spółkę "E." do zapłaty wymagalnego zadłużenia w kwocie 19.291.014,45 zł w terminie 7 dni od otrzymania wezwania.

Dowód: pismo z 9.09.2016 r. karta 83 – 85.

23 listopada 2016 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników "E." sp. z o.o. w S. podjęło uchwałę o dalszym istnieniu spółki oraz uchyleniu jej likwidacji. Uchwała została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego 31 stycznia 2017 r., zarazem wykreślono likwidatora.

31 stycznia 2017 r. w rejestrze przedsiębiorców ujawniona została zmiana firmy spółki "E." na (...) sp. z o.o.

Dowód: odpis pełny z KRS, karta 86-89

W piśmie z 24 października 2018 r. Bank (...) S.A. jako wierzyciel hipoteczny złożył do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin-Centrum w Szczecinie L. W. wniosek o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy w stosunku do nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...) prowadzone jest postępowanie egzekucyjne, bowiem w dziale III tej księgi 22 października 2018 r. wpisana została wzmianka o wszczęciu egzekucji.

W odpowiedzi komornik sądowy w piśmie z 17 stycznia 2019 r. potwierdził, że prowadzi egzekucję z nieruchomości dłużnika objętej księgą wieczystą nr (...) pod sygnaturą Km 1309/18.

Dowód: pismo z 24.10.2018 r. karta 90,

pismo z 17.01.2019 r. karta 91.

W piśmie z 29 stycznia 2019 r. skierowanym do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin-Centrum w Szczecinie L. W. (doręczonym 4 lutego 2019 r.) Bank (...) S.A. zgłosił swoje prawa do zaspokojenia się z ceny sprzedaży nieruchomości należących do dłużnika spółki "E." objętych księgą wieczystą nr (...) z racji wpisanych na rzecz (...) S.A. hipoteki umownej kaucyjnej do kwoty 3.000.000 zł i umownej kaucyjnej do kwoty 21.000.000 zł, wnosząc o uwzględnienie w opisie i oszacowaniu nieruchomości i podziale sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości.

W piśmie z 28 maja 2019 r. skierowanym do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin-Centrum w Szczecinie (...) Bank (...) S.A. zwrócił się o udzielenie informacji na temat aktualnego etapu postępowania egzekucyjnego.

W piśmie z 31 lipca 2020 r. skierowanym do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin-Centrum w Szczecinie (...) Bank (...) S.A. ponownie zwrócił się o udzielenie informacji jak w piśmie z 28 maja 2019 r.

Bank (...) S.A. ponowił prośbę o informacje na temat stanu postępowania egzekucyjnego w piśmie z 9 kwietnia 2020 r.

Dowód: pismo z 29.01.2019 r. z potwierdzeniem nadania karta 92 – 93,

pismo z 28.05.2019 r. karta 94,

pismo z 31.07.2019 r. karta 95,

pismo z 9.04.2020 r. karta 96.

W piśmie z 15 listopada 2021 r. w odpowiedzi na pytanie Banku syndyk masy upadłości spółki (...) poinformował, że postępowanie upadłościowe nie zostało zakończone i nadal trwa likwidacja ostatnich składników masy upadłości w postaci wierzytelności upadłego. Syndyk wskazał, że w przypadku zaistnienia określonych okoliczności, zaspokojenie Banku może wynieść około 146.000 zł.

Dowód: pismo z 15.11.2021 r. karta 175.

Sąd zważył, co następuje:

Powodowy bank - (...) Bank (...) spółka akcyjna w W. - dochodzi od pozwanej jako dłużnika rzeczowego zapłaty kwoty 6.000.259,32 zł. Roszczenie to powód wywodzi z umowy kredytu zawartej 19 lipca 2007 r. z dłużnikiem osobistym, którym jest (...) sp. z o.o. z siedzibą w S., obecnie w upadłości likwidacyjnej. Roszczenie powoda zabezpieczone jest hipoteką wpisaną w księdze wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie (numer hipoteki 4).

Wyjaśnienia wymaga, że hipoteka zabezpieczająca wierzytelność powoda z tytułu umowy kredytu zawartej 19 lipca 2007 r., ustanowiona do kwoty 21.000.000 zł, początkowo była hipoteką umowną kaucyjną łączną zabezpieczającą roszczenia powoda z tytułu umowy z 19 lipca 2007 r. Hipoteka ta została ustanowiona na:

- a) nieruchomości położonej w miejscowości D. (działki gruntu nr (...)), dla której Sąd Rejonowy w Szczecinie Zamiejskowy Wydział Ksiąg Wieczystych w P. prowadzi księgę wieczystą nr (...);
- b) prawie wieczystego użytkowania gruntu (działka gruntu nr (...)) oraz na budynkach posadowionych na tym gruncie stanowiących odrębną od gruntu własność (...) sp. z o.o. z siedzibą w S., położonych w S. przy ul. (...), dla których Sąd Rejonowy Szczecin- Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Obecnie hipoteka wpisana do księgi wieczystej nr (...) nie jest już hipoteką łączną, hipoteka wpisana do księgi wieczystej nr (...) prowadzonej dla nieruchomości położonej w Dobrej (nieruchomości współobciążona) została bowiem wykreślona.

Z księgi wieczystej wynika, że hipoteka nr 4 - zabezpieczająca roszczenia powodowego banku z umowy z 19 lipca 2007 r. - wpisana została w księdze wieczystej (...) na podstawie oświadczenia banku z 4 marca 2009 r. W księdze wieczystej odnotowano również dane wniosku o wpis: wpisu dokonano 31 lipca 2009 r. na wniosek złożony 8 maja 2009 r.

Data złożenia wniosku o wpis hipoteki jest o tyle istotna, że 20 lutego 2011 r. weszła w życie ustawa z dnia 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2009 r. Nr 131, poz. 1075). Po 20 lutego 2011 r. w polskim porządku prawnym nie funkcjonują już hipoteki kaucyjne, z zastrzeżeniem hipotek, o których mowa w przepisach przejściowych.

Data wpływu wniosku o wpis hipoteki (przed lub po 20.02.2011 r.) jest więc decydująca dla ustalenia, czy wpisana na jego podstawie hipoteka będzie hipoteką w rozumieniu przepisów ustawy o księgach wieczystych i hipotece zmienionej nowelą z 2009 r., czy też w rozumieniu przepisów dotychczasowych [por. I. H., A. T., K. H.-M., P. K., Ustawa o księgach wieczystych i hipotece oraz przepisy związane. Komentarz. W. 2013].

Zgodnie z art. 10 ustawy zmieniającej:

1. Do hipotek kaucyjnych powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2, stosuje się przepisy ustawy, o której mowa w art. 1 , w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z wyjątkiem przepisów o rozporządzaniu opróżnionym miejscem hipotecznym.

2. Do hipotek zwykłych powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy, o której mowa w art. 1 , w dotychczasowym brzmieniu, z wyjątkiem art. 76 ust. 1 i 4 tej ustawy, które stosuje się w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. To samo dotyczy hipotek kaucyjnych zabezpieczających roszczenia związane z wierzytelnością hipoteczną, lecz nieobjętych z mocy ustawy hipoteką zwykłą, powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Hipoteka zabezpieczająca roszczenie powodowego banku jest tzw. hipoteką kaucyjną samoistną (o jakiej mowa w art. 10 ust. 1 ustawy zmieniającej), tym samym w rozpoznawanej sprawie do hipoteki umownej (pierwotnie kaucyjnej) zastosowanie znajdują przepisy po nowelizacji (po której w porządku prawnym nie funkcjonują już hipoteki kaucyjne).

Podstawą prawną roszczenia powoda jest art. 65 ust. 1 u.k.w.h., zgodnie z którym: „w celu zabezpieczenia oznaczonej wierzytelności wynikającej z określonego stosunku prawnego można nieruchomość obciążyć prawem, na mocy którego wierzyciel może dochodzić zaspokojenia z nieruchomości bez względu na to, czyją stała się własnością, i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela nieruchomości (hipoteka)”.

Przepis ten – określając istotę ograniczonego prawa rzeczowego jakim jest hipoteka – pozwala na zrekonstruowanie normy kompetencyjnej, zgodnie z którą właścicielowi nieruchomości obciążonej hipoteką nakazane jest zaspokojenie (z ograniczeniem do wysokości hipoteki) z tej nieruchomości wierzyciela hipotecznego, jeżeli wierzyciel hipoteczny skorzysta z przysługującej mu kompetencji żądania zaspokojenia z tej nieruchomości. Adresatem nakazu zawartego w tej normie jest przy tym każdorazowy właściciel nieruchomości obciążonej hipoteką; tylko on jest bowiem dłużnikiem rzeczowym wierzyciela hipotecznego.

Wyjaśnienia wymaga również, że ogłoszenie upadłości wobec dłużnika osobistego banku nie ma znaczenia dla istnienia zobowiązania dłużnika rzeczowego (pozwanego). Na tle art. 370a pkt 11 ustawy Prawo upadłościowe z 28 lutego 2003 r. (zgodnie z którym ustalenie planu spłaty wierzycieli nie narusza praw wierzyciela wynikających m.in. z hipoteki ustanowionej na mieniu osoby trzeciej) w doktrynie podnosi się, że jeżeli obok upadłego byli inni współdłużnicy (solidarni lub in solidum, przykład dłużnicy rzeczowi), to zakres ich odpowiedzialności nie ulega zmianie na skutek ustalenia planu spłat. Wierzyciel może od każdego ze współdłużników żądać zapłaty zobowiązania

w pełnej wysokości, w jego pierwotnym terminie płatności [por. P. Z., Prawo upadłościowe. Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz. Wyd. 7, W. 2022].

Osobno wyjaśnienia wymaga jeszcze, że umowa kredytu zawarta 19 lipca 2007 r. z dłużnikiem osobistym zastąpiła wcześniejszą umowę powoda z (...) sp. z o.o., zawartą 30 maja 2007 r. (por. § 34 pkt 6, § 34 pkt 7 umowy z 19 lipca 2007 r.), która została zabezpieczona hipoteką umowną kaucyjną wpisaną w księdze wieczystej nr (...) (numer hipoteki 3). Wg twierdzeń powoda roszczenia z umowy z 30 maja 2007 r. zostały zaspokojone i ostatecznie wygasły. Powód nie dochodzi żadnych roszczeń zabezpieczonych hipoteką nr 3.

Po tych wstępnych uwagach odnieść należy się do zarzutów podniesionych przez kuratora pozwanej spółki w odpowiedzi na pozew.

Kurator pozwanej zarzucił, że powód nie udowodnił dochodzonego roszczenia co do zasady i co do wysokości, nadto nie sprecyzował jakie kwoty składają się na dochodzone roszczenie, co uniemożliwia - z uwagi na fakt, że powód dochodzi (zdaniem kuratora pozwanej) kwot z trzech umów kredytowych, a przed złożeniem pozwu doszło do częściowego zaspokojenia powoda - zweryfikowanie dochodzonej przez powoda kwoty. Dodatkowo kurator podniósł zarzut przedawnienia roszczeń odsetkowych. Zarzucił również, że powód nie wykazał, w jaki sposób dokonał zaliczenia wpłaconej przez dłużnika osobistego (...) sp. z o.o. kwoty wynikającej z postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z 4 listopada 2015 r. w sprawie XII GUp 20/10. Ponadto kurator pozwanej podnosił, że powód nie przedstawił uchwały zarządu (...) w celu wykazania wysokości objętych żądaniem pozwu odsetek liczonych wg zmiennej stopy procentowej.

Spośród wszystkich wymienionych wyżej zarzutów jedynie zarzut dotyczący niewykazania wysokości odsetek (dochodzonych przez powoda od dnia wytoczenia powództwa) okazał się uzasadniony, co skutkowało oddaleniem powództwa w części obejmującej żądanie zasądzenia od dochodzonej pozwem kwoty od dnia wytoczenia powództwa „odsetek umownych liczonych według zmiennej stopy procentowej przewidzianej dla kredytów przeterminowanych i kredytów postawionych po upływie terminu wypowiedzenia w stan natychmiastowej wymagalności na cele gospodarcze i mieszkaniowe, określonych w uchwale zarządu (...) S.A. obowiązującej w okresach, za które oprocentowanie jest naliczane, podawanej do wiadomości klientom w oddziałach (...)”.

Do pozostałych zarzutów powód odniósł się w piśmie procesowym z 15 listopada 2022 r. (doręczonym kuratorowi pozwanej przed rozprawą). Stanowisko wyrażone w tym piśmie pełnomocnik powoda podtrzymał w całości na rozprawie wnosząc o potraktowanie tego pisma jako załącznika do protokołu, obejmującego ostateczne stanowisko strony powodowej. Na rozprawie kurator pozwanej odniósł się do pisma powoda z 15 listopada 2022 r. wskazując, że po zapoznaniu się z jego treścią podtrzymuje to, co zostało wyrażone w odpowiedzi na pozew, która obrazuje zapatrywania ostatniego zarządu i reprezentującego go wówczas pełnomocnika. W odniesieniu do argumentów podniesionych przez powoda i wyartykułowanych w piśmie procesowym z 15 listopada 2022 r. kurator pozwanej na rozprawie nie miał nic do dodania.

Mając na uwadze cały zebrany w sprawie materiał dowodowy (który w całości potwierdza twierdzenia powoda przedstawione w pozwie, a także we wspomnianym piśmie procesowym z 15 listopada 2022 r.) odnieść należy się kolejno do zarzutów kuratora pozwanej.

Przed wszystkim wskazać trzeba, że powód należycie wykazał istnienie swojej wiarygodności co do zasady. Jak już wspomniano roszczenie powoda znajduje podstawę prawną w art. 65 ust. 1 u.k.w.h., wiarygodność powoda została zabezpieczona hipoteką zabezpieczającą roszczenia z umowy kredytu (zawartej 19 lipca 2007 r. przez bank i dłużnika osobistego) do kwoty 21.000.000 zł. Istnienie hipoteki nie jest przez kuratora pozwanej kwestionowane. Z kolei istnienie wiarygodności powoda zabezpieczonej hipoteką powód wykazał dokumentem w postaci umowy kredytu z 19 lipca 2007 r. (**„Umowa nr (...) kredytu w formie limitu kredytowego wielocelowego”** zawarta przez (...) S.A. w W. z (...) sp. z o.o. w S.), na mocy której powód udzielił dłużnikowi osobistemu kredytu w formie limitu kredytowego wielocelowego w kwocie 14.000.000 zł, w szczególności:

- kredytu w rachunku bieżącym, w walucie polskiej w wysokości 14,29 % limitu, tj. do kwoty 2.000.000 zł
- kredytów obrotowych odnawialnych/nieodnawialnych, w walucie polskiej do wysokości 14,29% limitu, tj. do kwoty 2.000.000 zł
- kredytu obrotowego nieodnawialnego, w walucie polskiej do wysokości 71,43 % limitu tj. do kwoty 10.000.000 zł, na spłatę pożyczki udzielonej kredytobiorcy przez spółkę (...) w S. na podstawie umowy z 21 marca 2006 r.

Limit udzielony został na okres od 19 lipca 2007 r. do 18 lipca 2010 r.

Zawarcie „Umowy nr (...) kredytu w formie limitu kredytowego wielocelowego”, jak również jej wykonanie przez bank (przekazanie kwoty kredytu kredytobiorcy) jest faktem niekwestionowanym przez stronę pozwaną.

W tym kontekście dodać jeszcze trzeba, że nieprecyzyjny jest zarzut kuratora pozwanej co do tego, że powód dochodzi roszczeń z trzech umów kredytowych, w istocie powód dochodzi bowiem roszczeń wynikających z jednej tylko umowy **kredytu w formie limitu kredytowego wielocelowego** zawartej 19 lipca 2007 r., z której wierzytelności powodowego banku zostały zabezpieczone hipoteką umowną do kwoty 21.000.000 zł (co wskazano w księdze wieczystej).

Powód wykazał również istnienie dochodzonej wierzytelności co do wysokości objętej żądaniem. Jak już wyjaśniono wyżej na mocy umowy z 19 lipca 2007 r. bank udzielił kredytobiorcy kredytu w wysokości 14.000.000 zł (co jest faktem niespornym), zaś powód dochodzi w niniejszym procesie kwoty niższej, tj. 6.000.259,32 zł (żądanie powoda obejmuje wyłącznie kwotę główną, bez żadnych odsetek). O ile strona pozwana twierdzi, że kwota ta jest zawyżona z uwagi na wpłaty dokonywane przez dłużnika osobistego, które miałyby spowodować wygaśnięcie zobowiązania poniżej kwoty 6.000.259,32 zł, to powinna fakt ten udowodnić zgodnie zasadą rozkładu ciężaru dowodów z art. 6 k.c. W przypadku zawarcia umowy kredytu kredytodawca jest bowiem zobowiązany do wykazania faktu zawarcia umowy i przekazania określonych środków kredytobiorcy, zaś na kredytobiorcy (dłużniku) spoczywa ciężar udowodnienia faktów związanych z wykonywaniem umowy i częściowym wygaśnięciem roszczeń z niej wynikających poprzez ich zaspokojenie, a więc w tym przypadku ciężar udowodnienia faktów związanych ze spłatą kredytu. Tymczasem kurator pozwanej nie przedstawił żadnego dowodu wskazującego na to, że wierzytelność banku miałyby być niższa niż kwota objęta żądaniem pozwu, innymi słowy nie przedstawił żadnego dowodu wskazującego na to, że wierzytelność powoda - wynosząca pierwotnie 14.000.000 zł - została spłacona w kwocie większej niż 6.000.259,32 zł.

Analizując dokumenty zgromadzone w aktach sprawy dostrzec zarazem trzeba, że w aktach sprawy znajduje się wezwanie do zapłaty skierowane przez powodowy bank do dłużnika rzeczowego spółki (...) z 21 grudnia 2010 r., z którego wynika, że w tej dacie wierzytelność banku z tytułu niespłaconego kapitału z umowy 19 lipca 2007 r. wynosiła:

- z kredytu w rachunku bieżącym: 1.998.475,03 zł
- z kredytu obrotowego odnawialnego: 1.866.057 52 zł,
- z kredytu obrotowego nieodnawialnego: 9.722.555,86 zł,

co łącznie daje 13.587.088,41 zł (a więc mniej niż określona umową kwota kredytu wynosząca 14.000.000 zł).

Zasadnie kurator pozwanej podnosi z kolei, że w postępowaniu upadłościowym dłużnika osobistego bank został w części zaspokojony, syndyk masy upadłości dokonał bowiem m.in. sprzedaży nieruchomości położonej w miejscowości D., dla której Sąd Rejonowy w Szczecinie Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w P. prowadzi księgę wieczystą nr (...), o czym bank został poinformowany pismem z 4 lutego 2015 r. Sprzedana nieruchomość, dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...), stanowiła nieruchomość obciążoną hipoteką łączną, ustanowioną dla zabezpieczenia umowy kredytu z 19 lipca 2007 r., z której powód dochodzi roszczeń w niniejszej sprawie. Syndyk przekazał na rzecz powoda z tytułu sprzedaży tej nieruchomości kwotę 7.586.829,09 zł (por. wskazywane w

odpowiedzi na pozew postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z 4 listopada 2015 r. w sprawie XII GUp 20/10).

Jak wyjaśnił powód w toku niniejszego procesu - odpowiadając na zarzuty kuratora pozwanej - kwota ta została rozliczona w następujący sposób:

kwota główna - wskazana w wezwaniu do S. sp. z o.o. z 21.12.2010 r.	kwota zaspokojona w postępowaniu upadłościowym przekazana przez syndyka	różnica - kwota główna, która została do zapłaty po zarachowaniu wpłaty od syndyka
9 722 555,86 zł	5 428 931,31 zł	4 293 624,55 zł
1 998 475,03 zł	1 115 918,88 zł	882 556,15 zł
1 866 057,52 zł	1 041 978,90 zł	824 078,62 zł
13 587 088,41 zł [suma]	7 586 829,09 zł [suma]	6 000 259,32 zł [suma]

Tym samym nieuzasadnione okazały się zarzuty kuratora pozwanej dotyczące niewykazania roszczenia powoda co do zasady i co do wysokości, jak również zarzut nieuwzględnienia przy wyliczeniu wysokości roszczenia kwoty uzyskanej przez bank w postępowaniu upadłościowym, wskazanej w postanowieniu Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z 4 listopada 2015 r. wydanym w sprawie XII GUp 20/10.

Bezpodstawny jest również zarzut przedawnienia roszczeń odsetkowych, jak już bowiem wyjaśniono w kwocie 6.000.259,32 zł, składającej się na żądanie pozwu, mieści się wyłącznie roszczenie o zwrot kapitału kredytu, kwota ta nie obejmuje natomiast roszczeń o zapłatę odsetek.

Zasadnie kurator zarzucił natomiast, że powód nie przedstawił uchwał zarządu (...) S.A. w celu wykazania wysokości objętych żądaniem pozwu odsetek liczonych wg zmiennej stopy procentowej. Powód dochodzi bowiem w niniejszym procesie kwoty 6.000.259,32 zł, od której domaga się od dnia wniesienia pozwu „odsetek umownych liczonych według zmiennej stopy procentowej przewidzianej dla kredytów przeterminowanych i kredytów postawionych po upływie terminu wypowiedzenia w stan natychmiastowej wymagalności na cele gospodarcze i mieszkaniowe, określonych w uchwale zarządu (...) S.A. obowiązującej w okresach, za które oprocentowanie jest naliczane, podawanej do wiadomości klientom w oddziałach (...)”.

Spośród wszystkich wymienionych zarzutów strony pozwanej jedynie ten zarzut - dotyczący niewykazania wysokości odsetek - okazał się uzasadniony, co skutkowało oddaleniem powództwa w części obejmującej żądanie zasądzenia od dochodzonej pozwem kwoty odsetek umownych. Stopa odsetek umownych została w umowie kredytu tak skonstruowana, że dla określenia jej wysokości konieczne jest przedstawienie uchwał zarządu (...) S.A. obowiązujących w okresach, za które oprocentowanie jest naliczane, podawanych do wiadomości klientom w oddziałach (...). W rozpoznawanej sprawie powód nie przedstawił tych uchwał ani nawet żadnych twierdzeń do nich nawiązujących. W związku z tym, że stopa dochodzonych odsetek nie została przez powoda wykazana, nie było możliwe zasądzenie odsetek zgodnie z żądaniem pozwu, w tym zakresie powództwo zostało oddalone.

Powództwo okazało się natomiast zasadne w odniesieniu do dochodzonej kwoty głównej wynoszącej 6.000.259,32 zł.

Należało przy tym mieć na uwadze, że hipoteka pociąga za sobą ograniczoną odpowiedzialność właściciela obciążonej nieruchomości (dłużnika rzeczowego), w dwóch płaszczyznach:

- ograniczenie przedmiotowe: właściciel odpowiada z przedmiotu obciążenia hipotecznego – art. 65 ust. 1 u.k.w.h.;
- ograniczenie kwotowe: właściciel odpowiada do określonej kwoty maksymalnej równej sumie hipoteki – art. 68 ust. 2 zdanie 1 u.k.w.h. (zgodnie z którym: hipoteka zabezpiecza wierzytelność do oznaczonej sumy pieniężnej).

Na płaszczyźnie procesowej dla opisanych wyżej ograniczeń zastosowanie znajduje art. 319 k.p.c., zgodnie z którym: gdy pozwany ponosi odpowiedzialność z określonych przedmiotów majątkowych albo do wysokości ich wartości, sąd może uwzględnić powództwo, zastrzegając pozwanemu prawo do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności.

Takie zastrzeżenia zamieszczono więc w wyroku, zaznaczając – na podstawie art. 319 k.p.c. w zw. z art. 68 ust. 2 zdanie 1 i art. 69 u.k.w.h. – że pozwana odpowiada jedynie z przedmiotu obciążenia hipotecznego (z zastrzeżeniem prawa pozwanej do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności do prawa użytkowania wieczystego nieruchomości, dla której prowadzona jest przez Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie księga wieczysta (...)) oraz jednocześnie z ograniczeniem do kwoty 21.000.000 zł, tj. do kwoty hipoteki umownej.

Powód domagał się w pozwie zasądzenia kosztów postępowania. Wyjaśnienia wymaga, że zgodnie z art. 69 u.k.w.h. hipoteka zabezpiecza m.in. roszczenia o przyznane koszty postępowania. W doktrynie wskazuje się, że hipoteka zabezpieczająca z mocy ustawy „koszty postępowania” zabezpiecza koszty postępowania rozpoznawczego, w którym wierzyciel hipoteczny dochodzi od właściciela nieruchomości zaspokojenia zabezpieczonej wierzytelności. Hipoteka obejmuje roszczenia o koszty postępowania we wszystkich instancjach, w tym w postępowaniu kasacyjnym, jak również koszty postępowania zabezpieczającego. Hipoteka nie obejmuje natomiast z mocy prawa w ramach „kosztów postępowania” kosztów postępowania egzekucyjnego i kosztów postępowania w sprawie o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu [por. T. C.; Komentarz do ustawy o księgach wieczystych i hipotece, stan prawny: 2014.08.15 oraz powołane tam poglądy doktryny]. Podkreśla się również, że hipoteką zabezpieczone są tylko „przyznane koszty”, co oznacza, że są zabezpieczone hipoteką tylko te koszty, które zostały przyznane prawomocnym orzeczeniem sądu albo ostateczną decyzją administracyjną [T. Czech, Księgi wieczyste i hipoteka, s. 924; S. K., w: K. O. (red.), Ustawa o księgach wieczystych i hipotece, art. 69, Nb 17]. Koszty postępowania są zabezpieczone hipoteką niezależnie od tego, czy będą one wymienione w oświadczeniu właściciela nieruchomości, oświadczeniu banku – w przypadku hipoteki bankowej oraz we wniosku o wpis hipoteki [tak też T. Czech, Księgi wieczyste i hipoteka, s. 251].

Mając na uwadze powyższe na rzecz powoda zasądzono również koszty niniejszego postępowania w wysokości 235.017 zł, z zastrzeżeniem prawa pozwanej do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności, w sposób opisany wyżej. Na koszty te składają się: opłata od pozwu 200.000 zł, wynagrodzenie pełnomocnika procesowego będącego radcą prawnym w stawce minimalnej 25.000 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł, wydatki poniesione przez powoda w związku z ustanowieniem kuratora pozwanej 10.000 zł.

Stan faktyczny ustalony został w oparciu o dokumenty złożone przez obie strony, które nie były przez strony kwestionowane i tym samym zostały uznane za wiarygodne dowody w sprawie.